

ACC. N:R M. 12485:1-8.

Landskap: Skåne Upptecknare: Hans Holmberg, Alstad
Härad: Flytt Berättare: Bengt Holmberg
Socken: Fru Alstad Berättarens yrke: snickare
Uppteckningsår: 1952 Född år 1843 i Fru Alstad

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Möbelmåleri. s. 1-8.

LUF 89.

Skriv endast på denna sida

Brev!
Långöden den 11/12 1952

bib. M. 12485.

Det var vad jag hade reda på
om kyrkklockorna!

Måttor med gammaldagsmålning
är det inte många kvar.
de har de rätt undan eller
eldat upp. Ekristor är det
rätt gott om, de har ju nu sin
plats i församlingsrummen,
i dem försvaras de värnaderna.
Kistorna är ju avogoch från
våra fästade, de kommer nog att
bevaras i många år, som minne
från gånget tid. H. H.

Skytts hä

~~skrivare~~

Hans Holmberg, Alstad

Möbelmåleri

Den gård i Fru Åstadvik, som ägdes och brukades av nämndemannen Hans Rasmussen och hans hustru Mattha Persdotter i början av 1800 talet och vars stuga flyttades till kulturen i Lund var enligt Olof Kristoffersson den gård som hade de flesta gammaldagsmålningarna här i socknen. Möblerna kom till kulturen men kistarna skulle bli i stället. Gården är i stället ännu och har varit det omkring 150 år.

Vi har här på Stungården två ekkistor från det hemmet. De är blågröna med svart beslag vita namn och årstal. Initialerna M. P. D. på båda kistarna och årtalen 1861 på den ena och 1862 på den andra. Det var 6 kistor som kommit från det hemmet den de hade sin plats i sommarstugan, nu har de sin plats i försvaringsrum

I kistorna förvarades vävnader, täcken, dukar
åkedynor fittas o.s.v. som de hade så mycket
färr i tiden på bondgårdarna.

Vi har ett mindre hängschråp som de färr hade
flaskes och glas i, det har den blågröna färgen
med tulpaner och pingstliljes på dörens överstycke
är rödmålad den är utvald och inskrivet är målad
med vit färg, den står A. G. D. 1826, på öfreslistan
är chatterad med blått vitt och rött.

I mitt hem i Lilla Alstads hade vi en kista
i den vanliga färgen svart bestag och med
tulpaner på framsidan, den hade sin platta
i stugan. Det var min morfars drängkista,
den äges nu av fd färrvaktären Mårten Kristoffersson
i Lilla Alstads

I en gård som heter Rinehill här i
Fru Hlstaed har de några möbler med
gammatidagsmätningar. En kista med
ärtulst 1842, ett drängskäp från 1700-talet,
på skäpet står ägaren till detta skäp
då 1832. Målningen till dessa möbler
är delvis förbättrade men namn och ärtul
är orörda. De har även ett hängskäp
det är omåttat, omåttade möbler skulle skuras
färr åtminstone till jul. I de skäpen
hade de flastor och glus, de brukade hänga
på väggen vid bord-ännesbänken i stugan

En gammal römmerska här i Fru Hlstaed
äger en datublocka vackert skulpterad
och med gammatidagsmätning, den är restaurerad
red på benars tid men ej ommålad det har
 varit hennes fars (En gammal familjklenad.)

Min far har tålat om en mätare som
badde i Jesu Klostret i början av 1800 talet,
han gick omkring och mätade till dem som
hade råd dertill. Husfolk fick näja sig
med omätade mätlar, vi fick de skura dem
när de blev nerräkte. Vad denna mätare
hette har jag glömt, men när han dog
köpte min far hans mätarsten på auktion
när efter honom. Min far var ju smickare
och brukade sjölv mäta mätarna som
han tillverkade. På den tiden skulle det
vara mahognifärg på mätarna, de fäsmägna
santbrukarna skulle då ha poterat mahogni
mätlar, det var på mitten av 1800 talet
På den tiden fick de sjölv mala färgerna
de rörde ihop färgen med linolja och så malde
de den på mätarstenen tills den blev fin
Färgen olja och penslar fick de köpa i stan.

De kistor fins det två slag kypiga och platu
lock, vilka som var ält ut jag ej men
de med platu lock är mera sätsyn för
än de med kypiga lock. När de började
med kludsbäg blev en del kistor överflödiga
då påså de till att ha fader i till hästarna
Kistorna kallades för kludkistor. Männen
hade sin kista kvinnorna sin. I de stora
gårdarna hade de kistakammare, de mindre
ställen i hästun, här hade de även vär
spinnrots botten gamminda och haspa m m
Kistor som var måtade i locket har jag ej sett
men får brukade de unga kvinnorna fäste
kistebrev under locket, kistebreven käfte
eller fick de av goda vänner när de var på
marknad.

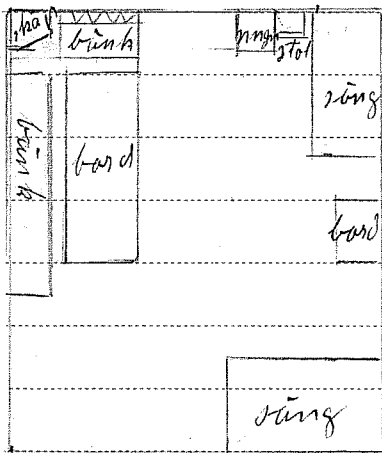
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

Jä 60 i 70 talet började de med klädkäp,
de som då hade råd beställde då ett skäp
det kallades drängskäp. i dem skulle kläderna
hänga, då började finare kläder att förskomma
av köptyger, förut hade det varit verken
och vadmalstyger de tygerna var hemmavärda
och nästan ostiltliga. Husfölk brukade beställa
ett matskäp det kallades skänk den hade
sin platts i stugan. Hårnskäp och hängskäp
var från äldre tider. Klädkäpen var målade
med brun färg de hade sin platts i sommarstugan
jag har även sett omåttat skäp från den
tiden. några är senare började de måla dräng
skäpen med rökfärg. Skäp med dubbla namn
har jag sett. Målningen gick väl till för
somman grundade spacklade slipmåla och
lackerade, de målade mest malarogni eller rökfärg
senare valnöt. Jä den tiden var det även poterad alm

Hemlingarsängarna var väl den måttet som
 var mest skulpterad och målad med blom-
 mer och blad. Det skåp som vi har och
 som jämt beskrivits, skall enligt
 Olof Kristoffersson ha tillhört en hemlingarsäng
 initiaterna H. J. O. Anna Persdotter tyder på
 att ett likadant skåp ^{med} mannens namn även
 tillhört deras hemlingarsäng. I slutet av
 60-talet upphörde de med att måla namn
 och årtal, då målade de med mahogni och
 skfärg. För i tiden gick såväl målare som
 andra hantverkare omkring på gårdarna
 och arbetade, där hade de koster. Lärtingen
 hade de med sig, han fick hjälpa till att bära
 verktygen från det ena stället till det andra.
 Rottenfärgen var mest blågrön ibland brunt,
 målning direkt på träet har jag ej sett.
 Kvintliga målare har jag hört om talas.

Möblernas placering i stugorna på de stora och medelstora gårdarna var tydligen lika förr i tiden. De hade långbord, bordännesbänk bakbordsbänk sängs vid kakelugnens kallades kakelugnstänk hantigaräng eller stamsäng bärnkän och ett mindre bord. En ständstol med dyna på vid ugnen den hade flera namn, gäggstol gomantol samtliga kallade den bärringastol. Drängarna hade sin plats på bakbordsbänken allt efter ålder, det var dräng mellan dräng pojke och vuxen pojke, pumtärren fick stå till bords förr i tiden.

Den gamla möbler baserades på 70 i 80 talet, de var då maskätta och hade tjärut ut, så beställdes nya, de gamla rättes upp på vinden eller togs sänder till brännst